

1906 szept. 8

Gr. Goluchowski Agenor közös külügyminiszter távirata Wekerle Sándor magyar miniszterelnökhöz a Fiumében és Susakban élő olasz állampolgárokat ért zaklatás és károsodás ügyében érkezett olasz diplomáciai tiltakozás tárgyában

ME 1906—XLI—4419
(Német nyelvű másolat fordítása)

Távirat
számjelekben

Érkezett Bécsből, 1906. évi szeptember hó 8-án d. u. 5.35
Kegyelmes magyar miniszterelnök

Budapest Vár

23. Itteni olasz követ közbenjárásomat kérte Kegyelmességednél, hogy a Fiume—Susakon lakó olasz állampolgárok, akik közül néhányat a legutóbbi zavargásokkor kár ért, a zavargások megismétlődésének esetére az ottani hatóságok különös oltalmába ajánltassanak. Felkérem Kegyelmességedet, szíveskedjék az erre nézve szükséges intézkedéseket megtenni és velem közölni.

Goluchowski.

10

Iratok a magyarországi nemzetiségi munkásmozgalom 1906. évi eseményeinek történetéhez

A

1906 szept. 9

Az „Adevërul” tudósítása a petrozsényi bányamunkások sztrájkjáról: „Katonák a sztrájkoló munkások ellen. — Négy halott és 190 sebesült.”¹

A munka és a tőke közötti harcba ismét beavatkozott a katonaság a munkásság ellen, mert ez veszélyezteti a tőkét. A petrozsényi bányamunkások, mintegy hétezeren, több mint egy hete sztrájkolnak, és annak ellenére, hogy a szénbánya tulajdonosai a hatósággal együtt megkísérelték, hogy megnehezítsék a munkások harcát — ezek mégis csendben maradtak. Az elmúlt vasárnap a munkások gyűlést hívtak össze, hogy a tőkékkel szembeni intézkedésekről tanácskozzanak. A bányatulajdonosok szolgálatában álló Janza Vazul szolgabíró azonban a törvény által biztosított jogok ellenére, megtiltotta a gyűlés megtartását. Persze azt hitte, ha a munkásoktól minden jogukat elveszik, akkor azok újhól felveszik a munkát a régi feltételek mellett.

A sztrájkolók a szolgabíró törvényellenes határozata ellenére a gyűlés színhelyén maradtak. A hatóság minden zaklatása és önkényessége ellenére a munkások csendben voltak. Ekkor a szolgabíró felszólította őket, hogy oszoljanak el. Mivel a munkások ezt nem tudták végrehajtani öt perc alatt, a szolgabíró parancsára a katonaság tüzet nyitott a munkások tömegére, majd rájuk rohant, és puskatussal ütötte őket, ahol érte. Eddig 4 halottat és 190 sebesültet számoltak össze. Ez a szám is mutatja, milyen barbár volt a katonaság a szolgabíró parancsára.

A szolgabíró szó szerinti értelemben vérfürdőt rendezett, mert ha tartja magát a törvényhez, és engedélyezi a gyűlést, minden csendben végződött volna.

Évek óta uralkodik a keserűség a munkások között. Ezeknek a bányáknak a tulajdonosai

¹ A közlemény eredeti címe: *Armata contra lucratorilori greviști*. — Katonaság a sztrájkoló munkások ellen. — Megjelent: Adevërul, 1906. 23. sz.